

Pomenki zadružnikov soboškega okraja pred občnimi zbori

V gospodarstvu je že tako, da se je treba od časa do časa ozreti nazaj na svoje poslovanje ter narediti obracun svojega dela. To velja predvsem za večje socialistične obrate, med katere spadajo tudi naše kmečke delovne zadruge in ekonomije. Za letošnje občne zbornice morajo pripraviti točno analizo gospodarskega in političnega stanja zadruge — to zahtevajo vsi poštteni zadružniki, katerim ni vseeno, kakšno finančno stanje bo prikazala njihova zadruge.

V soboškem okraju zadružniki že dalj časa živahno razpravljajo o zaključnih računih, o delu upravnih odborov, o novem gospodarskem računu in še mnogih drugih problemih, ki jih zanimajo. Če bežno pregledamo letošnje uspehe in pomanjklivosti zadružništva v okraju, ni mogoče trditi, da zadruge niso dosegle uspehov — le-ti so se pokazali tam, kjer so zadružniki upoštevali zadružna pravila, opustili stare metode dela ter ga zamenjali z intenzivnim gospodarstvom. V teh primerih lahko pričakujemo zadružniki pošteno nagrado za svoje delo. Vse drugače pa je tam, kjer upravni odbori niso sproti reševali tekočih nalog in kjer so imeli zadružno demokracijo zaprto v predalu. Tu bo pač tudi letos dokaj težko prikazati pravo sliko zadruge in

njene proizvodnje, še težje pa zagotoviti plačilo pridnih članov zadruge.

Občni zbori morajo tudi v takih primerih narediti temeljito preokretnico v dosedanjem poslovanju, ožigosati razdirače in lenuhe ter izvoliti novi odbor iz najboljših zadružnikov. To delo pa bo mogoče izvesti le s širokim sodelovanjem frontnih in partijskih organizacij na vaseh.

Cas in razmere v katerem se nahajajo naše zadruge v tretjem letu svojega gospodarstva, še posebej zahteva budnost pred pečico vaških reakcionarjev in njihovih sličnih, ki poizkušajo vplivati na omahljive zadružnike. Koliko to škoduje zadružništvu, bi lahko potrdili zadružniki v zadruzi Gornji Petrovci, kjer je nekaj vaških nasprotnikov — žel so se zakrivali z zadružnim plaščem — pripravilo zadružniške stopke od tega, da so vložili 13 izstopnih izjav. Se le ko so bili krivci razkrinkani in obsodeni so zadružniki sprevredili, da so nasledili, ter umaknili izjave. Podobno omahovanje je bilo med letom opaziti tudi v Hodošu, Krpilivniku in še nekaterih drugih zadrukah. Vsi ti brezplodni poizkusi pa imajo tudi eno dobro stran — dokončno razkrinkujejo nasprotnike, ki že tretje leto rovarijo pod zadružnim plaščem.

Več skrbi za dobro plemensko živino

Brez dobre in produktivne živinoreje ni plodnega kmetijstva. Zato imajo zadruge v soboškem okraju vse pogoje od pašnikov, travnikov pa do bujnih uspevajočih krmnih rastlin. Trenutno stanje pa je še vedno nezadovoljivo, ne toliko v nizkih številkih, kakor v pomanjkljivi selekciji živine.

Sorazmerno najbolj so okrepili živinorejo v zadrukah Kramarovi, Puconci in na poednih ekonomijah, kjer so zgradili večje hleve ter združili živino. Povečan prirastek živine in mlečne proizvodnje, ki so jo dosegli zadružniki v nekaterih primerih, odločno pobija mnenje, češ da v skupnih hlevih z večjim številom zadružne živine proizvodnja pada. Zadružniki v Doležljah so tako prvi te den po združitvi krav opazili, da se je proizvodnja dvignila. Lepo uspehe imajo tudi v Domajnci in Kramarovi.

Seveda tudi tukaj niso brez napak in pomanjklivosti. Živinorejci pogostokrat opuščajo pašo, živina dobliva pomanjkljivo krmo itd. Seveda tukaj je treba zagotoviti primerno krmo, kar so n. pr. v Kramarovi rešili z gojenjem lucerne. Nasprotno pa v Hodošu zadruge ni pokazala uspeha z združitvijo živine; to pa iz enostavnega razloga, ker so si poedni zadružniki zadružno krmo prisvajali z namenom, ustvariti pomanjkanje krmil, kar bi zadruge primorale ponovno razdeliti živino. To se jim je vsled nebudne kontrole in pa namerne sabotaže poednih članov upravnega odbora tudi posrečilo. V podobnih primerih bi treba ostrejših ukrepov, saj pogostokrat taki neuspehi zavrejo ali ovirajo združitev živine tudi v ostalih zadrukah.

Po letošnjih proizvodnih planih, se bo v zadrukah, predvsem v onih, ki imajo dobro krmno bazo, živinoreja občutno povečala. Več skrbi bo treba posvečati selekciji živine — ta je

namreč v večini zadrug mešanih pasem, ki dajejo nizko proizvodnjo mleka. Tu je treba omeniti tudi svinogojstvo, katero bo v bodoče donášalo našim zadružnikom glavni vir dohodkov. Grajati pa je treba poedine upravne odbore, ki v živinoreji še vedno vidijo postransko gospodarsko panogo, za katero je dobra tudi slabša delovna sila. Z uvedbo gospodarskega računa bodo postavljali boljše plačilni pogoji in primerne nagrade za preseženo proizvodnjo — zato bodo zadruge morale nameščati k živinoreji najboljše zadružnike.

Danes se v marsikateri zadruzi upirajo združiti živinorejo, iz razumljivih razlogov, ki smo jih že skoraj ugotovili v takih primerih se je treba posluževati zadružnih pravil dosledno ter krivce tudi kaznovati. Primer na ekonomiji Doležljah, kjer zadružnik Erjavac odločno odbija združitev živine, čeprav ima ekonomija že postavljen hlev in združeno vso ostalo živino. Končno je treba grajati tudi nezanimanje, ki je prevladovalo v poednih zadrukah, za rejo malih živali, predvsem perutnine, le-ta bi lahko dajala zadružnikom precejšnje dohodke.

O letošnji intervenciji

V preteklem letu so zadruge soboškega okraja večkrat uspešno intervenirale s svežim mesom v Soboti in na mariborskem tržišču. Skupno so prodale okrog 7000 kg mesa po intervencijski ceni 180, 160 in 140 din/kg. Prodale so tudi večje zaloge krompirja, pšenice in drugih proizvodov. Ker zadruge niso imele lastnih prevozov, je intervencijo ter prodajo organiziral zadružni sklad za mehanizacijo. V letošnjem letu imajo zadruge še več pogojev, kar bo omogočila višja proizvodnja, da stalno in v večjem obsegu znižujejo cene na primerno višino. —zt.

Vinarska zadruge v Radgoni je odkupila 20 vagonov vina

Od odkupljenih 20 vagonov vina je zadruge doslej prevzela le 13 vagonov letošnjega vinskega pridelka. Trgovina bi bila še bolj živahna, če bi zadruge imele več kredita. Računajo, da bi tako lahko odkupila najmanj 30 vagonov vina. Zadruge pa so povzročile škodo tudi razni preprečevalci, ki so v tekmi za zaslužkom kupovali po različnih cenah. Ker so nekateri prevažali nezatršarjeno vino, so ga tudi dražje plačevali. Podjetje »Vino-sadje« Ptuj je plačevalo 32 do 40 din/liter. Dočim je podjetje »Slovenija-vino« kupovalo po 28 din/liter. Tako nakupovanje pa so pozneje precej omejile še uradno znižane cene.

Vinarska zadruge v Radgoni šteje 571 članov. Ti so držali redne poslovne stike s svojo zadruge, saj je njihova in bo tem bolj njihova, čem bolj bodo vsi poštteni zadružniki uveljavili v njej svojo besedo. —jh.

Naše vasi ob Iromeji

Prilazna je dolina, kjer ležijo ob cesti vasi Dol in Gor. Slavci, predvsem pa Kuzma, Dolič in Matjaševci, ki leže tik ob naši severni Iromeji. Čeprav so zaenkrat prometne zveze do teh vasic še slabe, vendar jih marsikdo rad obišče.

O zimskem spanju pri njih ne more biti govora, saj se ljudje pridno udeležujejo izobraževalnih tečajev, ki so v Gor in Dol. Slavcih in Kuzmi. Predavatelj, ki prihajajo iz Sobot in Gor. Lendave, so zadovoljni s svojimi poslušalci.

Pa ne samo izobraževalni tečaj. Pred kratkim so končali kuharski tečaj v Doliču, kate-rega se je udeležilo šestnajst deklet iz Doliča, Matjaševca in Kuzme. Pod spretnim vodstvom tov. Marjete Tomori so se de-

kleta marsikaj naučile in so bile zelo zadovoljne s svojo »učiteljico«, kakor tudi ona z njimi.

Tudi kulturnoumetniško društvo v Kuzmi dela. Člani dramske skupine se vneto pripravljajo za nastop. Šahovska sekcija je dosegla pomembne uspehe. Tudi pionirski šahisti so zelo delovni, saj jih je kar 30. Kakor je predvideno, bo Kuzma postala sedež bodočega LO. Vaška frontna organizacija z delovno predsednico tov. Emo Fartek in sekretarko Marjeto Tomori si vneto prizadeva, da bi nudila vso pomoč LO pri njegovem delu.

Seveda bo treba še marsikje pošteno pljunuti v roke. Vendar bodo brez dvoma premagali vse težave, kakor so jih že doslej.

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Jože Petek —
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Irg zmage 5 —
Poštni predal 52 — Čekovni račun: Narodna banka M. Sobota
641-90332-2 — Naročnina: celoletna 300 din, polletna 150 din,
četrtletna 75 din, mesečna 25 din — Tiska Mariborska tiskarna
Izhaja vsak četrtrek

Vsi zapeljani se lahko vrnejo v domovino

Na drugem izrednem zasedanju Ljudske skupščine FLRJ v drugi polovici decembra je podpredsednik vlade FLRJ in minister za notr. zadeve Aleksander Ranković izjavil, da se bo vlada na vso moč trudila, da omogoči jugoslovanskim razseljencem vrnitev v domovino. Ko je odgovarjal na vprašanje ljudskega poslanca Milovana Batanovića, je Aleksander Ranković dejal:

»Želim poudariti, da bo vsakomur, kdor se vrne, dana popolna možnost vključitve v gospodarstvo in normalno življenje prav tako kot drugim državljanom. Tudi je tem osebam nepotreben kakršnen kolih strah pred odgovornostjo, ker niso imeli, zapeljani od sovražnikov naše države, dovolj ali sploh nobenih možnosti, da bi se seznanili z razmerami v svoji domovini in se zato do vas niso vrnili. Vsakomur, kdor se bo odločil za vrnitev, bodo diplomatska zastopstva Jugoslavije v dotični državi omogočila vrnitev.« — Minister Ranković je izrekel upanje, da bodo ta prizadevanja jugoslovanske vlade podprele vlade držav, v katerih živijo ti jugoslovanski razseljenci.

Ta izjava ministra Rankovića velja za vse razseljence, pripadnike bivše jugoslovanske

vojske, ki so bili zaradi izdajstva državnega in vojaškega vodstva stare Jugoslavije ujeti po sovražniku in ki se po osvoboditvi niso vrnili, nato za civilne osebe in pripadnike vojaških formacij, ki so se vojskovali na okupatorjevi strani in zbežali v tujino, niso pa storili vojnih zločinov.

Računajo, da je takih oseb približno 50.000 in da so po večini v Nemčiji in Avstriji, so pa v manjših skupinah tudi v drugih državah.

»Razumljivo je,« je rekel na koncu tov. Ranković, »da takšna svobodna vrnitev v državo in takšno ravnanje s tistimi, ki se bodo vrnili, ne more veljati za tiste izdajalce domovine, ki so bili hudi vojni zločinci in v tujini organizatorji sovražne delavnosti zoper novo Jugoslavijo, pa naj so že obsodeni od jugoslovanskega sodišča ali pa še ne, kakršni so n. pr. Ante Pavelić, Artuković, Slobodan Jovanović, Vladko Maček, Dragiša Cvetković, Miha Krek, Žiljko Topalović, Rožman, Dobrosav Jevdžević, Momčilo Vujić in podobni. Ti in njim podobni pomagači kot tudi njihovi kominformovski sobratje se ne bodo mogli izmakniti obsodbi ljudskega sodišča za zločine in izdajstvo, ki so jih zagrešili.«

Protest madžarske narodne manjšine zaradi izzivanja madžarske vlade

V Moštu v Bački so se zbrali predstavniki madžarske narodne manjšine v naši državi, ki so obsodili najnovejšo primere madžarske sovražne in napačne politike. Posebno so pri tem poudarjali značilnost agresije na Muri ter v svoji reso-

luciji, ki so jo poslali podpredsedniku in zunanjemu ministru vlade FLRJ Edvardu Kardiću, zahtevali, naj naša vlada še nadalje pred vsem miro-ljubnim svetom razkrinkava sovražne nakane madžarskega režima.

Kako so sodili našim ljudem v Bolgariji

V bolgarskem mestu Plovdivu so v dnevi od 27. do 30. decembra organizirali tajno sojenje skupini šestih jugoslovanskih državljanov, katere so obtožili vohunstva. Dva obtožena so obsodila na smrt s streljanjem, enega na 20 let, dvema pa so prisodili po 10 let roboje. Poleg tega je bil navidežno obsodjen na pet let ječe še neki provokator, ki je bil edina priča na procesu.

Tajni proces v Plovdivu je toliko pomembnejši, ker je bil organiziran na tak način kot še nekoliko takih procesov v Madžarski in Bolgariji — obtožbe so bile od kraja izmišljene. Toda tudi v tem primeru tožiteljem, ki so s tem hoteli vtisniti strah v kosti domačinom, ni uspelo zakriti, da je proces potvorjen.

Tako se je zgodilo, da so na smrt izmučeni in pretepani naši državljani na koncu v zaporu že priznali neke »krivde«, medtem pa pred sodniki javno povedali, da so priznali krivdo le zaradi pretepanja. Julija Karecova je celo pokazala sodnikom, da so ji izbili tri zobe, za kar pa se sodniki niso zmenili. Nasprotno pa je vse po vrsti priznaval provokator Oremović, katerega so nedavno ujeli kot tatu in si je pri tem, da je pristal na vlogo provokatorja, rešil kožo. Tako Oremović ni niti bil v zaporu, temveč »iz zdravstvenih razlogov« v bolnici. Zanimivo je tudi, da so nekatere obtožbe zato, ker so sodelovali pri gradnji mladinske proge v Bosni, oziroma da so izrazili željo, da se vrnejo v Jugoslavijo. Posluževali pa so se tudi drugih nepravilnih me-

tod, tako da ta proces spet spada v vrsto najbolj sramotnih strani v pravništvu in sovjetom podvrženih deželah.

Jugoslovansko ministrstvo za zunanje zadeve je poslalo v zvezi s tem procesom protestno noto bolgarski vladi, s katero protestira proti insceniranemu tajnemu procesu in se zavzema za nedolžne jugoslovanske državljane. Naša vlada zahteva ponoven javni proces s možnostjo obrambe, sicer pa bo stvar izročila Organizaciji združenih narodov.

Razorožitev

V soboto je Višinski po dvournem govoru na zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov končno pristal na predlog skupine držav, da naj razorožitev obsega skupno klasično oborožitev ter prepoved atomskega orožja. Prej se je SZ zavzemala predvsem za prepoved atomskega orožja, ne pa za splošno razorožitev, kjer SZ še vedno prednjači. Potem ko sovjetski delegaciji ni uspelo, da prepreči takozvano kolektivno varnost in ukine komisijo OZN za premirje v Koreji. Je to pomemben dogodek oziroma uspeh Združenih narodov, ki res postajajo iz dneva v dan pomembnejša organizacija.

Nachte o razorožitvi so sedaj izročili komisiji OZN za razorožitev, ki jo sestavljajo predstavniki 12 držav — tudi Jugoslavije — v razpravljanje. Pričakovati je — seveda če predlog Višinskega le ni propagandni manevar — da bo letos poleti prišlo do svetovne razorožitvene konference.

*

BEOGRAD. V Beogradu je bila mednarodna konferenca donavskih brodarstev Jugoslavije, Avstrije in Zah. Nemčije, na kateri so zastopniki omenjenih držav podpisali pogodbo o medsebojnem poslovnem sodelovanju na Donavi.

V vsako zadruge gospodarski račun

O uvajanju gospodarskega računa v naše kmečke delovne zadruge, je zadnje čase mnogo govora med zadružniki kakor tudi ostalim kmečkim prebivalstvom. Mnenja so dokaj različna, eni se navdušujejo, drugi imajo zopet pomisleke, češ če smo tri leta izhajali brez teh novotarij, bomo tudi v naprej. Odkrito rečeno, zadružniki so na splošno še dokaj površno seznanjeni z novo organizacijo dela in poslovanja. Sama uvedba gospodarskega računa se jim zdi zamotana, ter le težko izvedljiva.

Predsedke imajo predvsem v zadrukah Hodoš, Krpilivnik, Petrovci in Moravci, kjer vsa leta gospodarijo kot individualni gospodarji, pri čemer izkoriščajo pomanjkljivo evidenco in lastne namene. Poedine zadruge so celo brez knjigovodij, samo da poedinci laže gospodarijo po svoje. Ker so imeli ta leta »večji« zadružniki, kjer se je koncentrirala proizvodnja, masne dohodke, se le-ti danes upirajo uvedbi gospodarskega računa, ker menijo, da bo nova organizacija dela prekrizala njihove račune.

Vsekakor bi bilo zgoreno, če bi občni zbori spregledali te pomanjkljivosti in ne bi zahtevali obračun dela. Tu bo na mestu tudi pravilna finančna politika, ki naj v takih primerih primerno obdavi tudi zadružnike. Z novim gospodarskim računom bo seveda takšna špekulacija

onemogočena, saj bodo zadružniki plačani po efektu dela in po izkazani proizvodnji. Nova organizacija dela pa bo imea za cilj preusmeriti proizvodnjo tako, da bo zadruge kot kmetijski obrat čim bolj rentabilna.

V tem se je v prejšnjih letih v naših zadrukah mnogo gralo. Zadruge so pogostokrat sprejemale togo izdelane plane, ne da bi zadružniki podrobno razpravljali o rentabilnosti planiranih kultur in ostalega dela. Z dobro izdelanim gospodarskim računom bodo te napake že načetoma odstranjene, kar bo prineslo zadrugam trdno finančno stanje, s tem pa dvig življenjskih pogojev.

To so stvari, ki bodo dokončno izključile izkoriščanje zadružnika po zadružniku, kar se je doslej skoraj v vseh primerih dogajalo. Ostane le odprto vprašanje, v kakšnem času je mogoče uveljaviti novo organizacijo dela in kakšne ukrepe je treba najprej podvzeti. Kakor smo že omenili, je potrebno široko sodelovanje vseh zadružnikov in množičnih organizacij. Tu bodo veliko pripomogli tudi okrajni strokovnjaki, brez katerih bo težko začeti. Da bo gospodarski račun stekel, pa morajo biti tudi gotovi pogoji, katere pa bo potrebno — če drugače ne gre — tudi revolucionarno pripraviti.

Čas je, da ovržemo stare meinike...

Osnova za gospodarski račun je dobro uveden kolobar, združena živina, skupna skladišča, evidenca nad proizvodnjo in delovno silo itd. Prve težave, na katere bodo naleteli zadružniki, je splošna razdrobljenost zemljišč. Kjer v teh letih niso izvedli arondacije — te razen v zadrukah Kramarovi in Fikšinci ni bilo v nobeni v soboškem okraju — tudi kobar nima. Primer v zadruzi Hodoš, kjer leži 130 ha njiv na 500 parcelah. Zato so zadružniki imeli ta leta tudi nesorazmerno visoke proizvodne stroške, tako da so ti stroški večkrat presagili prodajno vrednost pridelkov.

Ta splošna razdrobljenost zemljišč zahteva sorazmerno visoko število delovne sile, ki bi jo z uvedbo mehanizacije lahko zaposlili drugje. Povprečno odpade v naših zadrukah na eno delovno moč 1,5 ha ornih površin kar je ob sodobni obdelavi zemlje s stroji absolutno premalo. Če pa računamo, da so poedine zadruge (Kramarovi, Puconci, Tešnovci) uvedle trak-

torsko oranje in mehanizirale ostala dela, pridemo do zaključka, da je v naših zadrukah delovne sile preveč. Gospodarski račun bo dokončno pokazal, kakšne so te številke.

V navedenih primerih je treba takoj pristopiti k arondaciji — če ta ni možna vsled nizkega odstotka kmetov-zadružnikov v vasi, pa si zadružniki lahko pomagajo z medsebojno zamenjavo, poravnavanjem mejnih linij in podobno. Tako bi v Hodošu brez težave zmanjšali sedanjost razdrobljenost na 100 parcel. Takrat bi lahko uporabili stroje, ki bi jim omogočali obdelati vse površine, ne pa tako kot lani, ko so pustili 11 ha nezasejanih njiv. Zadruge v soboškem okraju imajo vse objektivne pogoje, da postanejo visoko produktivna gospodarstva — to jim omogočajo tudi stroji, katerih so zadruge nakupile lepo zemljišče.

